અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==========

નંદકિશોર ગણેશ જોશી

વિ.

કમિશનર, કલ્યાણ અને ડોંબિવલી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અને અન્ય

૧૫ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૪

[એન. સંતોષ હેગડે અને એસ.બી. સિન્હા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ભારતનું સંવિધાન, ૧૯૫૦:

અનુચ્છેદ ૨૨૬ – મુંબઈ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન એક્ટ હેઠળ નિયુક્ત સ્થાયી સમિતિ – કોન્ટ્રાક્ટની મંજૂરી પર વિચારણા કરતી વખતે સમિતિએ કમિશનર પાસે જરૂરી દસ્તાવેજો પૂરા પાડવાની માંગણી કરી – કમિશનરે અધિનિયમની કલમ ૭૩(સી) ની પરંતુક જોગવાઈનો આશરો લઈને કોન્ટ્રાક્ટ

મંજૂર કર્યો – સ્થાયી સમિતિના અધ્યક્ષ દ્વારા કમિશનરના આદેશને પડકારતી રિટ અરજી – રિટ અરજી દાખલ કરવા માટે અધ્યક્ષનું અધિકારક્ષેત્ર (લોકસ સ્ટેન્ડાઈ) – ઠરાવ્યું, રિટ અરજી ચાલુ રાખવા માટે અધ્યક્ષ પાસે લોકસ સ્ટેન્ડાઈ છે – વૈધાનિક જોગવાઈના અર્થઘટનનો સમાવેશ કરતો પ્રશ્ન જાહેર હિતની અરજીમાં પણ વડી અદાલત દ્વારા તપાસી શકાય છે – કલમ ૪૫૧ વૈકલ્પિક ઉપાય પૂરો પાડે છે તેમ કહી શકાય નહીં – મુંબઈ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન એક્ટ, ૧૯૪૯ – કલમો ૨૦, ૭૩(સી) અને ૪૫૧ – **લોકસ સ્ટેન્ડાઈ.**

મુંબઈ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન એક્ટ, ૧૯૪૯:

કલમ ૭૩(સી) – કોન્ટ્રાક્ટ – સ્થાયી સમિતિ દ્વારા મંજૂરી – દસ્તાવેજો માંગવાની સમિતિની સત્તા – ઠરાવ્યું, સ્થાયી સમિતિ સંબંધિત દસ્તાવેજો માંગવા માટે હકદાર છે – સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ તેની દ્વારા જરૂરી તમામ સામગ્રી રજૂ કરવાનો નિર્દેશ જારી કરવામાં આવ્યો – મુંબઈ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનની રૂલ બુક – નિયમ ૨૪.

કલમ ૭૩(સી), પરંતુક – કોન્ટ્રાક્ટની મંજૂરી માટેની દરખાસ્ત સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી – કમિશનરે પરંતુક જોગવાઈનો આશરો લઈને કોન્ટ્રાક્ટ મંજૂર કર્યો – ઠરાવ્યું, સ્થાયી સમિતિ દ્વારા કોન્ટ્રાક્ટની મંજૂરી એ કોઈ પોકળ ઔપચારિકતા નથી – પરંતુક જોગવાઈ એવી પરિસ્થિતિમાં લાગુ થશે જ્યાં બેઠક મળવા છતાં સ્થાયી સમિતિ જાણીજોઈને કે અન્યથા કોઈ નિર્ણય લેવાનો ઇનકાર કરે છે અથવા નિષ્ફળ જાય છે – કાયદાઓનું અર્થઘટન.

*કાનૂની સૂત્ર – **ut res magis valeat quam pereat** – ની પ્રયોજ્યતા.*

સામાવાળા નં. ૧ એ વિવિધ સામગ્રીના સપ્લાય માટે ટેન્ડરો મંગાવ્યા હતા અને તે પ્રાપ્ત થતાં, મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનની સ્થાયી સમિતિની મંજૂરી માટે તેવા ત્રણ ટેન્ડરોનો સારાંશ મોકલ્યો હતો. સ્થાયી સમિતિને લાગ્યું કે દરખાસ્તમાં ગુણદોષના આધારે નિર્ણય પર પહોંચવા માટેની સામગ્રી નથી, અને ઠરાવ કર્યો કે કોર્પોરેશનના વહીવટીતંત્રે નિયમો હેઠળ જરૂરી તમામ ફાઇલો અને દસ્તાવેજો રજૂ કરવા જોઈએ, અને વધુમાં અવલોકન કર્યું કે ભવિષ્યમાં તેના અવલોકન માટે પ્રોફાઇલ સાથે દરેક દરખાસ્તની સંક્ષિપ્ત વિગત રજૂ કરવી જોઈએ. સામાવાળા નં. ૧ એ શંકા વ્યક્ત કરી કે સ્થાયી સમિતિ કઈ જોગવાઈ હેઠળ આ નિર્દેશ આપી

શકે છે. રાજ્ય સરકારે સ્પષ્ટતા કરી કે સ્થાયી સમિતિને જરૂરી દસ્તાવેજો ઉપલબ્ધ કરાવવા જોઈએ. પરંતુ સરકારનો પત્રવ્યવહાર સામાવાળા નં. ૧ સુધી પહોંચે તે પહેલાં, તેમણે મુંબઈ પ્રોવિન્શિયલ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન એક્ટ, ૧૯૪૯ ની કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) ના પરંતુક હેઠળ પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો. અપીલકર્તા, જે સ્થાયી સમિતિના અધ્યક્ષ હતા, તેમણે હાઈકોર્ટ સમક્ષ રિટ અરજીમાં સામાવાળા નં. ૧ ના આદેશને પડકાર્યો હતો, જેણે અધિનિયમની કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) ના અર્થઘટન પર તેમજ રિટ અરજદારના લોકસ પર તે અરજી ફગાવી દીધી હતી.

રિટ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી આ અપીલમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ટેન્ડરોના ગુણદોષનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે સ્થાયી સમિતિ દ્વારા માંગવામાં આવેલા દસ્તાવેજો આવશ્યક હતા અને આ સંજોગોમાં અધિનિયમની કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) ના પરંતુકનો આશરો લઈ શકાયો ન હોત.

અપીલ મંજૂર કરતાં, કોર્ટે

ઠરાવ્યું : ૧.૧. વૈધાનિક સમિતિને જે દસ્તાવેજો મેળવવાનો અધિકાર છે તે મેળવવાનો ઇનકાર કરવો જોઇએ નહીં. પ્રસ્તુત કેસમાં, સ્થાયી સમિતિએ મુંબઈ પ્રોવિન્શિયલ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન એક્ટ, ૧૯૪૯ ની જોગવાઈઓ અનુસાર તેના કાર્યો કરવાના રહે છે. જાહેર હિતમાં તેમજ નિષ્પક્ષ અને વાજબી રીતે કાર્ય કરવાની તેની ફરજ છે. કોન્ટ્રાક્ટની મંજૂરી અને તે પણ સ્થાયી સમિતિ દ્વારા અગાઉની મંજૂરી એ કોઈ પોકળ ઔપચારિકતા કહી શકાય નહીં. જો સ્થાયી સમિતિ તેને પૂરી પાડવામાં આવેલી સામગ્રીના આધારે કોઈપણ દરખાસ્તને મંજૂર કરવામાં અસમર્થ હોય, તો તે સુસંગત દસ્તાવેજો માંગવા માટે હકદાર છે અને જ્યાં સુધી તેમ ન કરવા માટે મજબૂત અને પ્રતીતિકારક કારણો અસ્તિત્વમાં ન હોય ત્યાં સુધી કમિશનર આ વિનંતીનું પાલન કરવા બંધાયેલા છે. કલમ ૭૩ નો ખંડ (સી) નકારાત્મક ભાષામાં રચાયેલો છે અને તેથી તે આદેશાત્મક સ્વરૂપનો છે. રાજ્ય સરકારે પણ એવો અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે સ્થાયી સમિતિ દ્વારા જરૂરી દસ્તાવેજો તેને ઉપલબ્ધ કરાવવા જોઇએ. કોર્પોરેશનની રૂલ બુકનો નિયમ ૨૪ પણ દર્શાવે છે કે સમિતિના દરેક સભ્ય દસ્તાવેજો મેળવવા માટે હકદાર હતા. [પ૯૩–જી; પ૯૨–ઈ–એફ; પ૯૨–ડી, જી]

કેનબેન્ક ફાઇનાન્સિયલ સર્વિસીસ લિ. વિ. *ધ કસ્ટોડિયન અને અન્ય,* (૨૦૦૪) ૭ સ્કેલ ૪૯૫ અને *પી.એસ. સથપ્પન (મૃતક) વારસદારો મારફત*

વિ. *આંધ્ર બેંક લિ. અને અન્ય,* (સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ૭.૧૦.૨૦૦૪ ના રોજ નિર્ણીત સિવિલ અપીલ નં. ૬૮૯/૧૯૯૮ વગેરે), નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો.

૧.૨. સ્થાયી સમિતિ દ્વારા જરૂરી દસ્તાવેજો જાહેર કરવાની બાબતમાં કાયદામાં કોઈ વિશેષાધિકારનો દાવો કરવામાં આવ્યો ન હતો કે કરી શકાય તેમ નથી. સામાવાળા નં. ૧ એ એવું કહ્યું ન હતું, જે પાછળથી સોગંદનામામાં દલીલ કરવામાં આવી હતી, કે આવા દસ્તાવેજો જાહેર કરવા જોઈએ નહીં. જ્યારે કોઈ વૈધાનિક સત્તામંડળ કાયદા અનુસાર કાર્ય કરે છે, ત્યારે તે પોતાની કાર્યવાહીથી બંધાયેલું રહે છે. તે પાછળથી સોગંદનામા દ્વારા કારણોની પૂર્તિ કે તેનું સ્થાન લઈ શકતું નથી. વધુમાં, સામાવાળા નં. ૧ એ રાજ્ય સરકારને મામલો મોકલવા છતાં તેના અભિપ્રાયની રાહ જોઈ ન હતી, અને કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) ના પરંતુકનો આશરો લીધો હતો. વૈધાનિક સત્તામંડળને આપવામાં આવેલ વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ જાહેર હિતમાં અને વિવેકપૂર્ણ રીતે થવો જોઈએ. [૫૯૪–એ–ડી]

ક્લેરિઅન્ટ ઇન્ટરનેશનલ લિ. અને અન્ય વિ. *સિક્યોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા,* (૨૦૦૪) ૭ સ્કેલ ૧૮૦, પર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

૨. કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) માં ઉમેરવામાં આવેલ પરંતુક સામાન્ય નિયમમાં એક અપવાદરૂપ જોગવાઈ કરે છે જે સ્પષ્ટપણે કોઈપણ વિલંબ ટાળવાના હેતુથી ઘડવામાં આવી છે અને તે એવી પરિસ્થિતિમાં લાગુ થશે જ્યાં બેઠક મળવા છતાં સ્થાયી સમિતિ જાણીજોઈને કે અન્યથા કોઈ નિર્ણય લેવાનો ઇનકાર કરે છે અથવા નિષ્ફળ જાય છે. કોઈ શંકા નથી કે એક કાનૂની કાલ્પનિકતા ઊભી કરવામાં આવી છે પરંતુ તેને શૂન્યાવકાશમાં અમલમાં મૂકી શકાય નહીં. તે ધારાકીય ઈરાદાને ધ્યાનમાં રાખીને લાગુ કરવાની હોય છે અને આ પ્રકારની પરિસ્થિતિમાં તેને મર્યાદિત અર્થ આપવો જોઈએ. કાયદાનું વાચન એવી રીતે થવું જોઈએ જેથી તે કાર્યક્ષમ બને – **Ut res magis valeat quam pereat**. [૫૯૨–એચ; ૫૯૩–એ–બી]

આંધ્ર બેંક વિ. *બી. સત્યનારાયણ અને અન્ય,* (૨૦૦૪) ૨ એસ.સી.સી. ૬૫૭; *ઇન્ડિયન હેન્ડીક્રાફ્ટ્સ એમ્પોરિયમ અને અન્ય* વિ. *યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય,* (૨૦૦૩) ૭ એસ.સી.સી. ૫૮૯ અને *સ્વીડિશ મેચ એ.બી. અને અન્ય* વિ. *સિક્યોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય,* (૨૦૦૪) ૭ સ્કેલ ૧૫૮, નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો.

૩. અપીલકર્તા સ્થાયી સમિતિના અધ્યક્ષ હતા અને જોકે સ્થાયી સમિતિ પોતે રિટ અરજદાર ન હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતાં, એવું કહી શકાય નહીં કે રિટ અરજી ચાલુ રાખવા માટે તેમની પાસે કોઈ લોકસ સ્ટેન્ડાઈ નથી. વૈધાનિક સત્તામંડળ પર વૈધાનિક અધિકાર આપતી વૈધાનિક જોગવાઈઓ વિરુદ્ધ કમિશનર તરફની વૈધાનિક ફરજ અંગેના યોગ્ય અર્થઘટનનો સમાવેશ કરતો પ્રશ્ન જાહેર હિતની અરજીમાં પણ વડી અદાલત દ્વારા તપાસી શકાયો હોત. એવું પણ કહી શકાય નહીં કે અધિનિયમની કલમ ૪૫૧ વૈકલ્પિક ઉપાય પૂરો પાડે છે. આ ઉપરાંત, વડી અદાલત સમક્ષ આવો કોઈ પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો. [૫૯૪–ડી–ઈ; એફ]

૪. સામાવાળા નં. ૧ ને તેના ઠરાવ મુજબ માંગવામાં આવેલી તમામ સામગ્રી સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. [૫૯૫–એ]

દીવાની એપેલેટ હકુમત : સિવિલ અપીલ નં. ૬૭૯૩/૨૦૦૪.

ડબલ્યુ.પી. નં. ૩૪૯૩/૨૦૦૧ માં બોમ્બે હાઇકોર્ટના તારીખ ૧૭.૧.૨૦૦૨ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા વતી ચિન્મય ખલાડકર અને એસ.કે. નાંદી.

સામાવાળાઓ વતી કે. રાધાકૃષ્ણન, સમીર પારેખ, લલિત ચૌહાણ, સુમિત ગોયલ અને મુકેશ કે. ગિરી.

અદાલતનો ચુકાદો નીચે મુજબ આપવામાં આવ્યો હતો:

એસ.બી. સિન્હા, ન્યાયાધીશ: લીવ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

પ્રસ્તાવના:

આ અપીલકર્તા, જે બીજા સામાવાળા – કલ્યાણ અને ડોંબિવલી શહેરની મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન (ત્યારબાદ 'કોર્પોરેશન' તરીકે ઉલ્લેખિત) ની સ્થાયી

સમિતિના અધ્યક્ષ છે, તેમણે બોમ્બે હાઇકોર્ટ સમક્ષ મેન્ડામસ પ્રકારની અથવા તેના સ્વરૂપની રિટ જારી કરવાની માંગણી કરતી રિટ અરજી દાખલ કરી હતી જેમાં સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપવા વિનંતી કરાઈ હતી કે જ્યારે પણ મુંબઈ પ્રોવિન્શિયલ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન એક્ટ, ૧૯૪૯ (ત્યારબાદ 'અધિનિયમ' તરીકે ઉલ્લેખિત) ની કલમ ૭૩ અનુસાર કોન્ટ્રાક્ટની મંજૂરી આપવાની દરખાસ્ત સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ મૂકવામાં આવે, ત્યારે તેમાં કોન્ટ્રાક્ટર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ટેન્ડર ફોર્મ અને અન્ય દસ્તાવેજો તેમજ ટેન્ડરો ખોલવામાં આવ્યા પછી કોર્પોરેશનના કમિશનર દ્વારા કરવામાં આવેલી વાટાઘાટોના રેકોર્ડ ધરાવતા અન્ય દસ્તાવેજો, જો કોઈ હોય તો, તે સામેલ હોવા જોઈએ અથવા તેની સમક્ષ મૂકવા જોઈએ. અધિનિયમની કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) ના અર્થઘટન તેમજ અપીલકર્તાના લોકસના આધારે હાઇકોર્ટ દ્વારા સદર રિટ અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી.

પક્ષકારોના સંદર્ભમાં અધિનિયમ:

સામાવાળા–કોર્પોરેશનની રચના સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ કરવામાં આવી છે. અહીં પ્રથમ સામાવાળા અધિનિયમની કલમ ૩૬ મુજબ નિયુક્ત સદર કોર્પોરેશનના કમિશનર છે. રાજ્ય પણ આ અધિનિયમ હેઠળનું

એક વૈધાનિક સત્તામંડળ છે અને તે અમુક ચોક્કસ પરિસ્થિતિમાં તેની કલમ ૪૫૧ મુજબ તેની પુનરાવલોકન હકુમતનો ઉપયોગ કરી શકે છે. સદર અધિનિયમની કલમ ૨૦ હેઠળ સ્થાયી સમિતિની રચના કરવામાં આવી છે. સ્થાયી સમિતિના અધ્યક્ષ તેની કલમ ૨૧ મુજબ ચૂંટાય છે. સ્થાયી સમિતિ વિવિધ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરે છે જેની સાથે અત્યારે આપણે કોઈ લેવાદેવા નથી. કલમ ૭૩ કમિશનરને કોર્પોરેશન વતી કોન્ટ્રાક્ટ અમલમાં મૂકવાની સત્તા આપે છે પરંતુ તેનો ખંડ (સી) સદર સત્તાને નીચેની શરતોમાં મર્યાદિત કરે છે:

"(સી) (દસ લાખ રૂપિયા) અથવા રાજ્ય સરકારની મંજૂરીથી કોર્પોરેશન સમયાંતરે નક્કી કરે તેવી વધુ રકમનો ખર્ચ જે કોન્ટ્રાક્ટમાં સામેલ હોય તેવો કોઈપણ કોન્ટ્રાક્ટ જ્યાં સુધી સ્થાયી સમિતિ દ્વારા અગાઉથી મંજૂર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી કમિશનર દ્વારા કરવામાં આવશે નહીં:

પરંતુ, જ્યાં કમિશનર દ્વારા કોઈપણ કોન્ટ્રાક્ટ માટે સ્થાયી સમિતિની પૂર્વ મંજૂરી માંગવામાં આવે છે ત્યાં સ્થાયી સમિતિ તે સમિતિની કોઈપણ બેઠકના એજન્ડામાં જે તારીખે આ બાબતનો પ્રથમ વખત સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હોય તે તારીખથી પંદર દિવસની અંદર કમિશનર દ્વારા તે વતી કરવામાં આવેલી દરખાસ્ત પર વિચારણા કરશે અને તેનો

નિકાલ કરશે, અને જો તેમ કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો તેવા કોન્ટ્રાક્ટની મંજૂરી સમિતિ દ્વારા આપવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે, અને કમિશનર દ્વારા તે અંગેનો અહેવાલ કોર્પોરેશનને કરવામાં આવશે."

પૃષ્ઠભૂમિની હકીકતો:

સદર સત્તાના ઉપયોગમાં પ્રથમ સામાવાળાએ વિવિધ સામગ્રીના સપ્લાય માટે ટેન્ડર મંગાવતી નોટિસો બહાર પાડી હતી, જેને અનુસરીને અથવા જેના અનુસંધાનમાં કોન્ટ્રાક્ટરોએ તેમના ટેન્ડરો રજૂ કર્યા હતા. તેમણે ત્રણ અલગ–અલગ ટેન્ડરોનો સારાંશ મોકલ્યો હતો, જે કોર્પોરેશનની સ્થાયી સમિતિના જણાવ્યા મુજબ એવી કોઈ સામગ્રી દર્શાવતો ન હતો જેના દ્વારા તે તેના ગુણદોષનું મૂલ્યાંકન કરી શકે. આ બાબત ૨૬.૪.૨૦૦૧ ના રોજ સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ મૂકવામાં આવી હતી ત્યારે નીચે મુજબનો ઠરાવ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.

"બારમા વોટર ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટને બ્લીચિંગ પાવડર ગ્રેડ–૨ અને હાઈડ્રેટેડ લાઈમ સપ્લાય કરવાની વહીવટી દરખાસ્તને ધ્યાનમાં લેતાં, સ્થાયી

સમિતિના સભ્યોને વિગતવાર માહિતી પૂરી પાડવા માટે સુસંગત દસ્તાવેજો મેળવવા આવશ્યક છે. તેથી, આ સ્થાયી સમિતિ ઠરાવે છે કે, નિયમો મુજબ વહીવટીતંત્રે સ્થાયી સમિતિની માહિતી માટે સચિવની કચેરીમાં સદર બાબતની સંક્ષિપ્ત નોંધ રજૂ કરવી જોઈએ. તેવી જ રીતે, ભવિષ્યમાં વહીવટીતંત્ર તરફથી આવતી દરેક દરખાસ્ત, જે સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ મૂકવામાં આવે છે તેની સંક્ષિપ્ત નોંધ સ્થાયી સમિતિના અવલોકન માટે સમયાંતરે પ્રોફાઇલ સાથે સચિવની કચેરીમાં રજૂ કરવી જોઈએ."

વિચિત્ર રીતે પ્રથમ સામાવાળાએ સ્થાયી સમિતિને સીધો જવાબ આપ્યો ન હતો; પરંતુ તારીખ ૯.૫.૨૦૦૧ ના પત્ર દ્વારા કોર્પોરેશનના સચિવને સંબોધીને એવો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત કર્યો કે કયા નિયમ હેઠળ તેણે સદર દસ્તાવેજો માંગ્યા છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી:

"વહીવટીતંત્રે સરકાર પાસે સલાહ માંગવાનું નક્કી કર્યું છે. સરકાર પાસેથી સલાહ પ્રાપ્ત થતાં જ ઉપરોક્ત માંગણીના સંદર્ભમાં નિર્ણય લેવામાં આવશે."

મહારાષ્ટ્ર સરકારે તારીખ ૧૮.૫.૨૦૦૧ ના તેના પત્ર દ્વારા કોર્પોરેશનની રૂલ બુક, જનરલ મીટિંગ્સ, સ્ટેન્ડિંગ કમિટી અને ટ્રાન્સપોર્ટ કમિટી વર્કિંગ રૂલ્સના નિયમ ૨૪ ને ટાંકીને એવો અભિપ્રાય આપ્યો:

"તેથી કોઈપણ કામ અથવા ઠરાવ મંજૂર કરતાં પહેલાં સ્થાયી સમિતિ આ દસ્તાવેજોની તપાસ કરશે. તેથી સ્થાયી સમિતિના અધ્યક્ષ અથવા સભ્યના અવલોકન માટે સચિવની કચેરીમાં અથવા તેમના પ્રતિનિધિની હાજરીમાં આવા દસ્તાવેજો ઉપલબ્ધ કરાવવા આવશ્યક છે."

જોકે, સદર પત્રમાં નિયમોના નિયમ ૨૪ નો યોગ્ય રીતે ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હોય તેમ જણાતું નથી, જે નીચે મુજબ છે:

"૨૪. ટેબલ પર મૂકવામાં આવેલા કાગળો.–

જે કાગળો કોર્પોરેશન અથવા કોઈપણ સમિતિ સમક્ષ તેની માહિતી માટે મૂકવાનો ઈરાદો હોય તે મ્યુનિસિપલ સચિવની કચેરીમાં રાખવામાં આવશે અને તેની જાણ દરેક કાઉન્સિલરને કરવામાં આવશે.

આવા કાગળો કચેરીના કામકાજના કલાકો દરમિયાન કોઈપણ કાઉન્સિલર દ્વારા નિરીક્ષણ માટે ખુલ્લા રહેશે."

કોર્પોરેશનની સ્થાયી સમિતિએ તારીખ ૨૨.૪.૨૦૦૧ ના તેના પત્ર દ્વારા રાજ્ય સરકારના ઉપરોક્ત નિર્દેશને પ્રથમ સામાવાળાના ધ્યાને મૂક્યો હતો અને તેમને મ્યુનિસિપલ સચિવની કચેરીમાં તમામ ફાઈલો ઉપલબ્ધ કરાવવા વિનંતી કરી હતી. તારીખ ૬.૬.૨૦૦૧ ની બેઠકમાં આ બાબત ફરીથી ઉઠાવવામાં આવી હતી જેમાં એ બાબત દર્શાવવામાં આવી હતી કે સભ્યોના નિરીક્ષણ માટે તમામ દસ્તાવેજો અને ફાઈલો ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી ન હતી અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિર્દેશો આપવામાં આવ્યા હોવા છતાં, કમિશનરે અધિનિયમની કલમ ૭૩(સી) ના પરંતુક મુજબ મંજૂરી આપવામાં આવી હોવાનું ગણીને કોન્ટ્રાક્ટ મંજૂર કર્યા છે.

એ સ્પષ્ટ છે કે રાજ્યનો જવાબ પ્રથમ સામાવાળાના હાથમાં પહોંચે તે પહેલાં, તેમણે અધિનિયમની કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) ના પરંતુક મુજબ પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને ઠરાવ્યું હતું કે સ્થાયી સમિતિની આવી મંજૂરી આપવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે કારણ કે સ્થાયી સમિતિની બેઠકના એજન્ડામાં જે તારીખે આ બાબતનો પ્રથમ વખત સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો

તે તારીખથી ૧૫ દિવસની અંદર તેણે સદર દરખાસ્તનો નિકાલ કર્યો ન હતો. સદર આદેશને અહીં અપીલકર્તા દ્વારા પડકારવામાં આવ્યો હતો જેને અગાઉ નોંધ્યા મુજબ હાઇકોર્ટ દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવ્યો હતો.

વકીલોની દલીલો:

અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સી.એ. ખલાડકર રજૂઆત કરશે કે હાઇકોર્ટે અધિનિયમની કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) અને તેની સાથે જોડાયેલા પરંતુકના અર્થઘટનમાં સ્પષ્ટ ભૂલ કરી છે. વિદ્વાન વકીલની દલીલ એ છે કે બીજા સામાવાળાની સ્થાયી સમિતિ દ્વારા માંગવામાં આવેલા દસ્તાવેજો ટેન્ડરની વ્યવહારિકતા, યોગ્યતા અને અયોગ્યતાનું મૂલ્યાંકન કરવાના હેતુ માટે આવશ્યક હતા જેથી પ્રથમ સામાવાળાની ભલામણો મંજૂર કરવી જોઈએ કે નહીં તે પ્રશ્ન પર વિચારણા કરવામાં તેને સક્ષમ બનાવી શકાય.

વિદ્વાન વકીલ ભારપૂર્વક જણાવશે કે સ્થાયી સમિતિ દ્વારા પ્રથમ સામાવાળાને સદર ભલામણો પૂરી પાડવા કહેવાનું કારણ એ હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને ઉદ્ભવ્યું હતું કે જે ભાવે બ્લીચિંગ પાવડર, હાઇડ્રેટેડ લાઇમ અને

લિક્વિડ ક્લોરિન ખરીદવાની માંગ કરવામાં આવી હતી તે તેના બજારભાવ કરતાં ઘણા વધારે હતા. અહીં અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા પ્રત્યુત્તર સોગંદનામાના ફકરા ૧૭ માં આ બાબતનું નિવેદન કરવામાં આવ્યું હતું પરંતુ તેનું ખંડન કરવામાં આવ્યું ન હતું. તેથી, વિદ્વાન વકીલ એવી દલીલ કરશે કે ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિમાં, હાઇકોર્ટે ઠરાવવું જોઈતું હતું કે અધિનિયમની કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) ના પરંતુકનો આશરો લઈ શકાયો ન હોત.

બીજી બાજુ, પ્રથમ સામાવાળા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કે. રાધાકૃષ્ણન એવી રજૂઆત કરશે કે અધિનિયમની અનુસૂચિના પ્રકરણ ૫ હેઠળ સ્થાયી સમિતિ દ્વારા નિર્ધારિત ફોર્મ મુજબની તમામ માહિતી જાહેર કરવામાં આવી હોવાથી, કોઈપણ વધારાના દસ્તાવેજો પૂરા પાડવા જરૂરી ન હતા. વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, આવા દસ્તાવેજો પૂરા ન પાડવાના કારણો, સામા સોગંદનામાના ફકરા ૪ માં સમાવિષ્ટ છે તે મુજબ નીચે મુજબ છે:

> "સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ કાગળો, પત્રવ્યવહાર વગેરે રજૂ ન કરવા માટેના કેટલાક અન્ય કારણો પણ છે, જેમ કે: (૧) ટેન્ડરરો તરફથી આવેલા અગત્યના કાગળો/મહત્વપૂર્ણ માહિતી ધરાવતી ફાઇલો દૂર કરવામાં આવી શકે છે અથવા ફાઇલો ખોવાઈ શકે છે; (૨) કોર્પોરેશનના

અધિકારીઓ સામાન્ય રીતે ટાંકેલા દરોની જવાબદારી, ટેન્ડરરની ક્ષમતા અને પ્રામાણિકતા વિશે પોતાના અભિપ્રાયો આપે છે. કોઈ ચોક્કસ ટેન્ડરર સામેના કેટલાક પ્રતિકૂળ શેરાના કિસ્સામાં, જો તે જાહેર કરવામાં આવે, તો તેવો શેરો કરનાર અધિકારીના જીવનને જોખમ ઊભું થઈ શકે છે; (૩) જો ફાઇલમાં કરવામાં આવેલા શેરા વગેરે ટેન્ડરરો સમક્ષ જાહેર થઈ જાય, તો ટેન્ડરરો અન્ય ટેન્ડરરો તેમના ટેન્ડરો રજૂ ન કરે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે બળનો ઉપયોગ કરી શકે છે; (૪) ફોર્મ અને ટેન્ડર દસ્તાવેજો જાહેર જનતા માટે ખુલ્લા છે અને દરેક ટેન્ડરર દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા દરો કમિશનર દ્વારા સ્થાયી સમિતિને મોકલવામાં આવેલા સારાંશ/દરખાસ્તમાં દર્શાવવામાં આવ્યા છે."

વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ વધુમાં રજૂઆત કરશે કે અહીં અપીલકર્તા પાસે રિટ અરજી ચાલુ રાખવા માટે કોઈ લોકસ સ્ટેન્ડાઈ નથી અને ગમે તે સંજોગોમાં, આ મામલો હજુ પણ સરકાર સમક્ષ પેન્ડિંગ છે કારણ કે તે પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા પોતે સરકારને મોકલવામાં આવ્યો હતો.

વિદ્વાન વકીલ વધુમાં એવી દલીલ કરશે કે અહીં અપીલકર્તા ચોખ્ખા હાથે હાઇકોર્ટ સમક્ષ આવ્યા ન હતા અને તે સંદર્ભમાં સામાવાળા–કોર્પોરેશનના

નાયબ સચિવ (કાનૂની) રામનાથ કે. સોનવણે દ્વારા સોગંદપૂર્વક કરવામાં આવેલા જવાબના સોગંદનામાના ફકરા ૧૮ તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે, જે નીચે મુજબ છે:

> "હું જણાવું છું કે દસ્તાવેજોનો હવાલો માંગવા પાછળ અરજદારનો ગુપ્ત હેતુ છે. અગાઉ જણાવ્યા મુજબ અમુક ચોક્કસ કેસો એટલે કે લગભગ ૫ કેસો સિવાય બાકીની કોન્ટ્રાક્ટ દરખાસ્તો, જે મૂકવામાં આવી હતી, તે ફાઈલો મંગાવ્યા વગર જ મંજૂર કરવામાં આવી છે. પાણીના શુદ્ધિકરણ માટેના રસાયણોના સપ્લાયના સંબંધમાં અરજદારનો કોઈ ચોક્કસ સ્વાર્થ હોય તેમ જણાય છે અને ટેન્ડરો ગુમાવી ચૂકેલા કોન્ટ્રાક્ટરોના કેસને ટેકો આપવાનો ઈરાદો ધરાવે છે....."

શ્રી રાધાકૃષ્ણનની વધુ એવી દલીલ છે કે કાયદામાં પણ, મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા નિર્ધારિત કરવામાં આવેલા ફોર્મને ધ્યાનમાં લેતાં કોઈપણ દસ્તાવેજ પૂરો પાડવાની કોઈ આવશ્યકતા ન હતી અને આ સંબંધમાં અમારું ધ્યાન તારીખ ૨૬.૪.૨૦૦૧ ના રોજ પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા સ્થાયી સમિતિને નિયત ફોર્મેટમાં મોકલવામાં આવેલી માહિતી તરફ દોરવામાં આવ્યું છે. ગમે તે સંજોગોમાં, વિદ્વાન વકીલ એવી દલીલ કરશે કે સ્થાયી સમિતિ પાસે

અધિનિયમની કલમ ૪૫૧ મુજબ રાજ્ય સરકારનો સંપર્ક કરવાનો વૈકલ્પિક ઉપાય હોવાથી, રિટ અરજી જાળવવાપાત્ર ન હતી.

વૈધાનિક જોગવાઈઓનું વિશ્લેષણ:

કાયદો, જેમ કે સુવિદિત છે, તેનું અર્થઘટન એવી રીતે થવું જોઈએ જેથી કરીને અધિનિયમના ઈરાદા અને ઉદ્દેશને અસરકારક બનાવી શકાય. જો અક્ષરશઃ અર્થ અનિષ્ટ પરિણામ લાવતો હોય તો તેને પણ ટાળવો જોઈએ. નિર્વિવાદપણે, પ્રથમ સામાવાળા વૈધાનિક હોદ્દો ધરાવે છે. વૈધાનિક સત્તામંડળને આપવામાં આવેલ વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ, જેમ કે સુસ્થાપિત છે, જાહેર હિતમાં અને વિવેકપૂર્ણ રીતે થવો જોઈએ. આવા વિવેકાધીન સત્તાના ઉપયોગમાં કોઈ મનસ્વીતા કે ધૂનને સ્થાન નથી. [જુઓ ક્લેરિઅન્ટ ઈન્ટરનેશનલ લિ. અને અન્ય વિ. સિક્યોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઈન્ડિયા, (૨૦૦૪) ૭ સ્કેલ ૧૮૦].

જોકે કમિશનર કોર્પોરેશન વતી કોન્ટ્રાક્ટ અમલમાં મૂકવા માટે હકદાર છે પરંતુ અધિનિયમની કલમ ૭૩ ના ખંડ (સી) ના કારણે તેના પર વૈધાનિક

પ્રતિબંધ મૂકવામાં આવ્યો છે. કમિશનર દ્વારા કરવામાં આવતા કોન્ટ્રાક્ટ માટે સ્થાયી સમિતિની પૂર્વ મંજૂરી જરૂરી છે. આમ, આ એવો કેસ નથી કે જ્યાં વૈધાનિક સત્તામંડળ દ્વારા લેવામાં આવેલા પગલા માટે એવી મંજૂરીની જરૂર હોય જે પછીના તબક્કે આપી શકાય. ખંડ (સી) નું સાદું વાચન દર્શાવે છે કે કોઈપણ કોન્ટ્રાક્ટ કરવામાં આવે તે પહેલાં સ્થાયી સમિતિની મંજૂરી આપવી જરૂરી છે. આમ, કોન્ટ્રાક્ટની મંજૂરી અને તે પણ સ્થાયી સમિતિ દ્વારા પૂર્વ મંજૂરી એ કોઈ પોકળ ઔપચારિકતા કહી શકાય નહીં. [જુઓ કેનબેન્ક ફાઇનાન્સિયલ સર્વિસીસ લિ. વિ. ધ કસ્ટોડિયન અને અન્ય, (૨૦૦૪) ૭ સ્કેલ ૪૯૫ પેરા ૩૫]. સ્થાયી સમિતિએ સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ અનુસાર તેના કાર્યો કરવાના રહે છે. વૈધાનિક સત્તામંડળની જાહેર હિતમાં તેમજ નિષ્પક્ષ અને વાજબી રીતે કાર્ય કરવાની પણ ફરજ છે.

તેના વૈધાનિક કાર્યો સદ્‌ભાવનાપૂર્વક કરવાના હેતુથી, જો સ્થાયી સમિતિ તેને પૂરા પાડવામાં આવેલા દસ્તાવેજોના આધારે આવી દરખાસ્તને મંજૂર કરવામાં અસમર્થ હોય, તો તે કમિશનર પાસેથી સંબંધિત દસ્તાવેજો માંગવા માટે હકદાર છે. કલમ ૭૩ નો ખંડ (સી) નકારાત્મક ભાષામાં રચાયેલો છે અને તેથી, તેનું સ્વરૂપ આદેશાત્મક છે. [જુઓ પી.એસ. સથપ્પન (મૃતક) વારસદારો

મારફત વિ. આંધ્ર બેંક લિ. અને અન્ય, ૭મી ઓક્ટોબર, ૨૦૦૪ ના રોજ નિર્ણીત સિવિલ અપીલ નં. ૬૮૯/૧૯૯૮ વગેરે].

કલમ ૭૩ સાથે જોડાયેલ પરંતુક સામાન્ય નિયમમાં એક અપવાદરૂપ જોગવાઈ કરે છે જે સ્પષ્ટપણે કોઈપણ વિલંબ ટાળવાના હેતુથી ઘડવામાં આવી છે અને તે એવી પરિસ્થિતિમાં લાગુ થશે જ્યાં બેઠક મળવા છતાં સ્થાયી સમિતિ જાણીજોઈને કે અન્યથા કોઈ નિર્ણય લેવાનો ઇનકાર કરે છે અથવા નિષ્ફળ જાય છે. કોઈ શંકા નથી કે એક કાનૂની કાલ્પનિકતા ઊભી કરવામાં આવી છે પરંતુ તેને શૂન્યાવકાશમાં અમલમાં મૂકી શકાય નહીં. તે ધારાકીય ઈરાદાને ધ્યાનમાં રાખીને લાગુ કરવાની હોય છે અને આ પ્રકારની પરિસ્થિતિમાં તેને મર્યાદિત અર્થ આપવો જોઈએ. કાયદો, જેમ કે સુવિદિત છે, તેનું વાચન એવી રીતે થવું જોઈએ જેથી કરીને તે કાર્યક્ષમ બને – Ut res magis valeat quam pereat. [જુઓ આંધ્ર બેંક વિ. બી. સત્યનારાયણ અને અન્ય, (૨૦૦૪) ૨ એસ.સી.સી. ૬૫૭ અને ઇન્ડિયન હેન્ડીક્રાફ્ટ્સ એમ્પોરિયમ અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૦૩) ૭ એસ.સી.સી. ૫૮૯]. ગમે તે સંજોગોમાં, જ્યાં કોઈ ચોક્કસ પરિસ્થિતિમાં કાયદાના સાદા અર્થઘટનનો અમલ કરવામાં મુશ્કેલી ઊભી થાય છે, ત્યાં સુસ્થાપિત છે કે હેતુલક્ષી અર્થઘટનનો નિયમ લાગુ કરવો જોઈએ. [જુઓ સ્વીડિશ મેચ એ.બી. અને અન્ય વિ.

સિક્યોરિટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૦૪) ૭ સ્કેલ ૧૫૮].

નિયમનો અમલ:

અમે અગાઉ નોંધ્યું છે કે સ્થાયી સમિતિના કાર્યોનો ઉપયોગ જાહેર હિતમાં થવો જોઈએ અને તેથી, તે માત્ર ઔપચારિક છે તેમ કહી શકાય નહીં. સ્થાયી સમિતિના સભ્યોએ કમિશનરની દરખાસ્ત પર પોતાનું મન લગાવવું જોઈએ જેના માટે તેમની સમક્ષ સંબંધિત રેકોર્ડ હોવા આવશ્યક છે.

કમિશનર જે એક વૈધાનિક સત્તામંડળ છે, જ્યાં સુધી તેમ ન કરવા માટે મજબૂત અને પ્રતીતિકારક કારણો અસ્તિત્વમાં ન હોય ત્યાં સુધી સદર વિનંતીનું પાલન કરવા બંધાયેલા છે. એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે પ્રથમ સામાવાળાએ તારીખ ૯.૫.૨૦૦૧ ના પોતાના પત્રમાં, જે આકસ્મિક રીતે સ્થાયી સમિતિ દ્વારા ઠરાવ અપનાવવામાં આવ્યાના ૧૪ દિવસ પછી એટલે કે ૧૫ દિવસની મુદત પૂરી થવાના બરાબર એક દિવસ પહેલાં જારી કરવામાં આવ્યો હતો, તેમાં એવી કોઈ દલીલ કરી ન હતી કે સંબંધિત રેકોર્ડની જરૂર ન હતી કે તેમણે એવું પણ કહ્યું ન

હતું કે આવી મંજૂરીના હેતુ માટે નિયત ફોર્મમાં જાહેર કરવામાં આવેલી માહિતી તે હેતુ પૂર્ણ કરશે. તેમણે વધુમાં એવું પણ કહ્યું ન હતું કે અમુક કારણસર, જે હવે સામા સોગંદનામામાં દલીલ કરવામાં આવી છે, તેવા દસ્તાવેજો જાહેર કરવા જોઈએ નહીં. એક વૈધાનિક સત્તામંડળ, જેમ કે સુવિદિત છે, જ્યારે કાયદા અનુસાર કાર્ય કરે છે ત્યારે તે પોતાની કાર્યવાહીથી બંધાયેલું રહે છે. તે પાછળથી સોગંદનામા દ્વારા કારણોની પૂર્તિ કે તેનું સ્થાન લઈ શકતું નથી. વધુમાં, અમે શોધી કાઢ્યું છે કે કમિશનર દ્વારા તારીખ ૯.૫.૨૦૦૧ ના તેમના પત્રમાં આવો કોઈ પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો તે હકીકત સિવાય, સામા સોગંદનામામાં દર્શાવવા માંગેલા કારણો કાં તો અયોગ્ય છે અથવા અપ્રસ્તુત છે. એક વૈધાનિક સમિતિને જે દસ્તાવેજો મેળવવાનો અધિકાર છે તે મેળવવાનો ઇનકાર કરવો જોઈએ નહીં, રાજ્ય સરકારના જણાવ્યા મુજબ પણ. નિયમ ૨૪ કે જેના પર રાજ્ય સરકાર દ્વારા તારીખ ૧૮.૫.૨૦૦૧ ના તેના પત્રમાં આધાર રાખવામાં આવ્યો છે (જોકે તે પ્રવર્તમાન નિયમોની અક્ષરશઃ નકલ ન હોઈ શકે) તે પણ દર્શાવે છે કે સમિતિના દરેક સભ્ય દસ્તાવેજો મેળવવા માટે હકદાર છે. આવા દસ્તાવેજો જાહેર કરવાની બાબતમાં કાયદામાં કોઈ વિશેષાધિકારનો દાવો કરવામાં આવ્યો ન હતો કે કરી શકાય તેમ નથી. વધુમાં, આવા દસ્તાવેજો જાહેર કરવાથી શું પરિણામો આવી શકે છે તે અંગે કમિશનરે પોતાના સોગંદનામામાં વ્યક્ત કરેલી આશંકા સાચી નથી, કારણ કે ટેન્ડર આખરી તબક્કે પહોંચી ચૂક્યું હતું. અધિનિયમના પ્રકરણ ૫ ના પ્રકાશમાં નિયત નમૂનામાં તમામ માહિતી પૂરી

પાડવામાં આવી હતી તેવી સામાવાળાની દલીલ પણ ખોટી જણાય છે કારણ કે સામા સોગંદનામાના ફકરા ૫ ના ઉપ–ફકરા (ઈ) માં, સામાવાળાએ પોતે જણાવ્યું હતું કે અધિનિયમની અનુસૂચિનું પ્રકરણ ૫ કોન્ટ્રાક્ટના અમલ સાથે સંબંધિત છે અને સ્પષ્ટપણે, તેથી શરૂઆતના તબક્કે મંજૂરી આપવાના હેતુ માટે લાગુ પડશે નહીં. ગમે તે સંજોગોમાં, ફોર્મમાં આપવામાં આવેલી માહિતી માત્ર પ્રક્રિયાની બાબત છે અને આ પ્રકારની પરિસ્થિતિમાં જે બાબત મહત્વપૂર્ણ છે તે તેનો સાર છે. વધુમાં, કમિશનરે આ વિષય પર રાજ્ય સરકારને મામલો મોકલવા છતાં તેના અભિપ્રાયની રાહ જોઈ ન હતી. રાજ્યનો તારીખ ૧૮.૫.૨૦૦૧ ના પત્રમાં સમાવિષ્ટ અભિપ્રાય તેમના હાથમાં પહોંચે તે પહેલાં જ તેમણે કલમ ૭૩(સી) ના પરંતુકનો આશરો લીધો હતો. અપીલકર્તા પાસે રિટ અરજી ચાલુ રાખવા માટે કોઈ લોકસ સ્ટેન્ડાઈ નથી તેવી શ્રી રાધાકૃષ્ણનની રજૂઆત સ્વીકારી શકાય નહીં, કારણ કે તેઓ સ્થાયી સમિતિના અધ્યક્ષ હતા અને જોકે સ્થાયી સમિતિ પોતે રિટ અરજદાર ન હતી. વૈધાનિક સત્તામંડળ પર વૈધાનિક અધિકાર આપતી વૈધાનિક જોગવાઈઓ વિરુદ્ધ કમિશનર તરફની વૈધાનિક ફરજ અંગેના યોગ્ય અર્થઘટનનો સમાવેશ કરતો પ્રશ્ન જાહેર હિતની અરજીમાં પણ વડી અદાલત દ્વારા તપાસી શકાયો હોત.

અધિનિયમની કલમ ૪૫૧ વૈકલ્પિક ઉપાય પૂરો પાડે છે તેવી વિદ્વાન વકીલની રજૂઆત સાથે પણ અમે સહમત નથી. આવો પ્રશ્ન વડી અદાલત સમક્ષ ઉઠાવવામાં પણ આવ્યો ન હતો. શ્રી રાધાકૃષ્ણનની અન્ય એક રજૂઆત કે તારીખ ૧૮.૫.૨૦૦૧ ના પત્રને ધ્યાનમાં લેતાં આ મામલો હજુ પણ રાજ્ય સરકાર સમક્ષ પેન્ડિંગ છે તે પણ વડી અદાલત સમક્ષ ઉઠાવવામાં આવી હોય તેમ જણાતું નથી, કે આવી દલીલ સ્વીકારી પણ શકાય નહીં કારણ કે રાજ્યે તારીખ ૧૮.૫.૨૦૦૧ ના તેના પત્ર દ્વારા કમિશનરને સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ દસ્તાવેજો જાહેર કરવાનો આદેશ આપી દીધો હતો, જેણે તારીખ ૨૬.૪.૨૦૦૧ ના તેના ઠરાવ મુજબ પોતાના અધિકારનો ઉપયોગ કર્યો હતો.

આ મામલો રાજ્ય સરકાર સમક્ષ કેવી રીતે પેન્ડિંગ છે તેમ કહી શકાય તે સમજવામાં અમે નિષ્ફળ ગયા છીએ.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અમારો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે હાઈકોર્ટનો આક્ષેપિત ચુકાદો ટકાવી શકાય તેમ નથી, જેને તે મુજબ રદબાતલ કરવામાં આવે છે. પ્રથમ સામાવાળાને આથી બીજા સામાવાળાની સ્થાયી સમિતિ સમક્ષ તેના તારીખ ૨૬.૪.૨૦૦૧ ના ઠરાવ મુજબ અપીલકર્તા પાસેથી માંગવામાં આવેલી તમામ સામગ્રી રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત નિર્દેશો સાથે અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. કેસના તથ્યો અને સંજોગોમાં, ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ રહેશે નહીં.

આર.પી. અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

==========

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.